

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus Unicus. Argumentum. Beneficia Jurispatronatus Ecclesiastici
vacantia per obitum Familiarium officialium, seu Familiarium Papæ an sint
Sedi Apostolicæ reservata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

Monasteriorum, Præpositurarum, dignitatum, & quorumcumque beneficiorum; quod ut commodius facere possent, præsentabant, & institui procurabant personas minùs idoneas, & sibi dependentes, proindè Innocentius VIII. optimè sciens axioma illud Gregorii Magni relat: à *Gratian. in cap. Privilegium 11. q. 3.* nimirum, quod Privilegium omninò mereatur amittere, qui permiffa sibi abutitur potestate, revocavit hìc Juspatronatus ex Privilegio, & ex quibuscumque causis, & conditionibus etiam adimpletis, concessum retroactis temporibus, & præsertim viginti quinque annis citrà à Summis Pontificibus, aut à Legatis Sedis Apostolicæ, aut à Nunciis, etiam cum potestate Legati de Latere, Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, & aliis Principibus, Communitatibus, Civitatibus, Universitatibus Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum Locorum, Confraternitatibus, & Collegiis Sæcularium Personarum, nec non aliis tam Ecclesiasticis, quàm Sæcularibus Personis, quoad beneficia electiva, nempe quoad Monasteria, Prioratus, Præposituras, & Personatus, ac dignitates conventuales tam in Cathedralibus, quàm Metropolitanis, & collegiatis post Pontificales majores, nec non administrationes, officia, Canonicatus, cæteraque beneficia Ecclesiastica electiva. Revocavit etiam Juspatronatus quoad beneficia non electiva, & quoad hospitalia, & alia pia Loca in duobus casibus, nimirum in casu, quo redditus, & proventus hujusmodi beneficiorum, & Locorum piorum non fuerint aucti ad medietatem veri anni valoris, & in casu, quo Ecclesiæ non fuerint fundatæ, nec de novo ædificatæ, vel omninò dirutæ, & distructæ non reædificatæ.

2 Hujusmodi autem revocatio ob superventam nimiam liberalitatem successorum Pontificum præsertim Leonis X. neque sufficiebat; unde supervenit Constitutio Hadriani VI. quæ similiter revocavit omnia Privilegia concessa ab anno primo Pontificatus Innocentii VIII. & successivè dispositio S. Concilii Tridentini dicto *Canone XII.* ubi supra. Speçant ad hos *Canones* illi duo Casus, quos superiùs examinavi *Part. I.*, nimirum *Casus X. Canon. III.*, & *Casus III. Canon. IV.*, quos ibi legere poteris; Hic verò sequentia adduntur.

ARGUMENTUM.

Beneficium de Jurepatronatus laicali ex augmento dotis acquifito an cadat sub Concordatis Germaniæ, & aliis reservationibus Apostolicis.

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus laicale ex augmento dotis acquifitum non cadit sub concordatis Germaniæ, & aliis reservationibus Apostolicis. Intellige ut nu. 4. & 5.
- 2 Beneficium vacans in mense Januarii cadit sub concordatis Germaniæ.
- 3 Augmentum dotis considerari potest ad effectum impediendi revocationem juspatronatus, & ad effectum excludendi reservationes Apostolicas, & qua fit differentia inter utrumque. Vide ibi, & nu. 4.
- 6 Ad effectum evitandi reservationes Apostolicas an, & quando præsumatur aug-

mentum præponderare gratiæ, quando Patronus est in possessione præsentandi. Vide ibi.

CASUS UNICUS.

Cum redditus Ecclesiæ Parochialis A in partibus Germaniæ existentis ascendentes ad annua scuta viginti, essent insufficientes pro congrua sustentatione Parochi, quidam pius Testator mandavit in ejus Testamento, ut auferentur de propriis bonis in aliis annuis scutis duodecim cum reservatione Juspatronatus favore sui, suorumque hæredum. Post multi temporis decursum vacata eadem Ecclesia Parochiali mense Januarii ex vi concordatorum S. Sedi reservato, fuit illa impetrata à quodam Sacerdote in Dataria Apostolica: Quæritur an hujusmodi impetratio sustineatur.

1 Negativè respondendum videtur, quia dicta Ecclesia Parochialis est de jurepatronatus laicali, cum ejus dos fuerit aucta plusquam ad medietatem à præfato Testatore de bonis propriis laicalibus, ac proin-

proinde sub concordatis Germaniæ, & aliis reservationibus Apostolicis cadere minimè potest, ex superius firmatis *Can. II. Caf. I. n. 1. & 8.*

2 Sed hoc non obstante contrarium verius de jure censeo; Etenim Ecclesia hæc Parochialis vacavit in mense Januarii Sedi Apostolicæ reservato non solum ex vi Concordatorum Germaniæ, ut dixi dicto *Can. II.* verum etiam ex Regula IX. Cancellariæ, ut dicam infra *Can. XXIII.* unde validè impetrari potuit in Dataria.

3 Quin ullatenus adversetur, quòd dicta Ecclesia sit de jure patronatus laicali ex augmento dotis acquisito; Quoniam sciendum est, quod augmentum dotis Ecclesiæ, sive beneficii ad medietatem, considerari possit ad duplicem effectum; nimirum ad effectum impediendi revocationem juris patronatus ab his *Canonibus* demandatam, & ad effectum excludendi reservationes Apostolicas. Si consideretur ad effectum impediendi revocationem juris patronatus, tunc medietas sufficit, quod calculetur, habito respectu ad antiquam dotem, adèd ut si augmentum excedat medietatem antiquæ dotis, licèt sit antiqua dote inferius, jus patronatus non dicitur ab his *Canonibus* revocatum, sed Patronus ex augmento dotis, vacato beneficio in mense Ordinario, poterit

4 ad illud præsentare; Si verò consideretur ad effectum excludendi reservationes Apostolicas, tunc medietas non sufficit, quod calculetur, habito respectu solum ad antiquam dotem, sed calculari debet, habito respectu ad antiquam dotem simul, & novam, adèd ut nova dos, quæ augetur, debet præponderare antiquæ, vel esse cœqualis antiquæ doti, & si non præponderet, vel non sit cœqualis antiquæ, jus patronatus concessum ex hujusmodi augmento non dicitur concessum ex justitia, sed ex privilegio, & cadit sub reservationibus Apostolicis non obstante, quod sit laicale; ut docet *Card. de Luc. de jurepat. disc. 2. n. 8. & disc. 10. n. 3. & 4. & disc. 65. n. 26.* & optimè *Præceptor meus discept. Eccles. 33. n. 14. §. At equivocum, Rot. dec. 58. & 88. par. 1. & dec. 29. par. 7. & decis. 492. par. 13. & decis. 449. par. 14. recent. & decis. 753. nu. 9. coram Coccin.*

5 In casu præsentis augmentum dotis

controversæ Ecclesiæ Parochialis in scutis duodecim non excedit, nec est cœquale antiquæ doti scutorum viginti; unde licèt jus patronatus ad illam non sit revocatum; comprehenditur tamen sub concordatis, & sub reservationibus Apostolicis, præsertim Regulæ IX. Cancellariæ, quæ derogat omnibus privilegiis juris patronatus non concessi ex vera fundatione, & dotatione, ut tradunt *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 8. n. 78. & seqq. Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 10. n. 27. Barbof. ad Concil. sess. 25. cap. 9. n. 71. Panimoll. decis. 9. annot. 3. n. 11. & seqq. Adden. ad Gregor. decis. 397. nu. 6. versic. hæc verò omnia, Rot. decis. 469. n. 4. & seq. & decis. 1056. n. 18. & seq. cor. Coccin.*

6 Non meretur attendi, si dicatur, quod Patronus sit in possessione præsentandi ad dictam Ecclesiam Parochialem, ex quo sequitur, quod ad effectum evitandi reservationes Apostolicas præsumatur augmentum præponderare gratiæ; siquidem hujusmodi conclusio procedit, quando concurrat longæva possessio præsentandi in mensibus reservatis, cum enim stare simul possit, quod jus patronatus sit validum, & non revocatum per hos *Canones*, ita ut in mensibus Ordinarii possit Patronus præsentare, & per contrarium, quod adhuc beneficium sit reservatum, quando non probatur augmentum præponderare gratiæ, ut dixi superius *num. 4.* Exinde sequitur, ut non sufficiat possessio præsentandi in mensibus Ordinarii ad præsumendam hanc præponderantiam, sed requiritur possessio præsentandi in mensibus reservatis, & quidem longæva quadraginta, & ultra annorum, & contra reservationes Apostolicas, dum unica præsentatio facta in mense reservato suffragari non potest ad effectum relevandi Patronum ab onere probandi augmentum dotis præponderare privilegio, quando est in possessione præsentandi in mensibus reservatis; juxta *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 8. nu. 70. & seqq.* ubi firmat contra Regulam octavam non suffragari quasi possessionem ex unico actu quæsitam. *Gonzal. ad regul. 8. gloss. 18. nu. 24. in fin. Vivian. de jurepat. lib. 4. cap. 10. n. 16. Rot. dec. 58. n. 1. par. 1. & dec. 725. n. 8. par. 18. rec. & dec. 1056. n. 32. & dec. 1077. n. 5. & seq. cor. Coccin.*

ubi

ubi quòd ultimus status suffragatur quan-
do agitur inter Episcopum, & Patronum

non contra Datariam, seu reservationem
Regulæ IX.

C A N O N V.

PAULUS TERTIUS *Constit. III. §. I. Bull. Rom. Tom. I.*

Sanctissimus in Christo Pater: *Et infra*. Eadem Sanctitas Ann. 1543.
Sua hujusmodi ambiguitatem in futurum tollere volens
ex certa scientia declaravit Referendarios, & alios Officiales
ex dicto Palatio panem habentes, Protonotarios, Subdiaco-
nos, Auditores Rotæ, Acolytos, Scutiferos, Secretarios, li-
terarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Mili-
tes S. Petri, reliquosque Officiales eidem Sanctitati Suæ, &
Romano Pontifici pro tempore existenti, in Palatio deser-
vientes, aut custodiam facientes, licet in eodem non habi-
taverint, nec habitent, nec forsan habitabunt, nec in tinello
comederint, nec comedant, nec in futurum forsan come-
dent, in posterum veros, & indubitatos Sanctitatis Suæ, &
Romanorum pro tempore Pontificum, & non per privile-
gium, nec fictè Familiares continuos Commensales censer-
reputari, & esse, itaut regulis tam editis, quàm edendis, de
veris Familiaribus, & continuis Commensalibus Suæ Santi-
tatis, & Romanorum pro tempore Pontificum loquentibus
in posterum potiantur, & gaudeant, ac eis quoque, quo ad
omnia subjiciantur; etiam ad hoc, ut Sanctitas Sua, & alii
Pontifices occurrentibus vacationibus Beneficiorum Eccle-
siasticorum per eos obtentorum, & obtinendorum, quali-
tercumque qualificatorum per obitum eorumdem in Ro-
mana Curia, vel extra, ad collationem, provisionem, præ-
sentationem, seu quamvis aliam dispositionem quorum-
cumque Collatorum, & Collatricum communiter, vel divi-
sim pertinentium providere, & de illis disponere liberè va-
leant in omnibus, & per omnia, ac si Referendarii, Secre-
tarii, Scriptores, & alii Officiales hujusmodi, ac deservien-